«8D04101-Экономика» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған Есімхан Гүлдана Еркінқызының «Ауылшаруашылығын тұрақты дамытуды қамтамасыз ету мақсатында қаржылық қолдаудың экономикалық тетігі» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми рецензенттің

СЫН-ПІКІРІ

№ р/н	Критерийлер	Критерийлерге сәйкестік (жауаптың нұсқаларының бірін атап өту қажет)	Ресми рецензенттің ұстанымдары
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/ немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету); 2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету); 3)диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	Диссертация Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссияның 2021-2023 жылдарға арналған қаулысымен бекітілген «Қоғамдық және гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеулер» ғылыми дамуының басым бағытына сәйкес келеді. Докторанттың диссертациялық жұмысының тақырыбы Қазақстан Республикасы экономикасының қазіргі даму кезеңіне сәйкес келеді және оның тұрақты дамуын қамтамасыз ету мақсатында ауыл шаруашылығын қаржылық қолдаудың экономикалық механизмінің өзекті мәселесіне арналған. Жұмыс "Қазақстан - 2050" даму стратегиясы, 2014 жылғы 17 қаңтардағы "Қазақстан жолы - 2050: бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ", 2017 жылғы 31 қаңтардағы Қазақстанды жаңғырту стратегиясы шеңберінде жүргізілді. Диссертация ғылымды дамытудың басым бағыттарына, ауыл шаруашылығы экономикасы бойынша тұжырымдамалық негіздер мен әдіснамалық ережелерге, мемлекеттік жоспарлау, мемлекеттік қаржы саласындағы басқару процестерін қамтамасыз етуді жетілдіру және бюджеттік бағдарламаларды іске асырудың тиімділігін бағалау мақсатында ауыл шаруашылығын басқарудың әдіснамалық негіздерін қалыптастыру мен жетілдірудің мемлекеттік бюджеттің ішкі бағдарламаларына сәйкес келеді
2.	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	Диссертациялық жұмыс Қазақстан Республикасының ауыл шаруашылығын қаржылық қолдау тетігін дамыту және жетілдіру бағыттары бойынша ғылымға елеулі үлес қосады, бұл докторанттың диссертациялық зерттеу тақырыбы бойынша жарияланымдарының болуымен расталады. Диссертациялық жұмыстың маңыздылығы жақсы ашылды, оның

			негізгі ережелері ғылыми жарияланымдарда ұсынылған. Зерттеудің ғылыми жаңалығы ауыл шаруашылығы саласының тұрақты дамуын қамтамасыз етудегі қаржылық қолдаудың экономикалық механизмінің рөлін теориялық негіздеуден, Қостанай облысындағы ауыл шаруашылығының ағымдағы жағдайын бағалаудан және ауыл шаруашылығы өндірушілерінің дамуына әсер ететін экономикалық факторларды жүйелеуден, Қазақстандағы мемлекеттік қаржылық көмектің негізгі бағыттары бойынша ұсыныстар әзірлеу, сондай-ақ ауыл шаруашылығы өндірушілерін қаржылай қолдауға арналған моделді әзірлеуден тұрады.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: жоғары; орташа; төмен; өзі жазбаған.	Жоғары. Диссертация ауыл шаруашылығын оның тұрақты дамуын қамтамасыз ету мақсатында қаржылай қолдау тетігінің жұмыс істеуінің теориялық және әдіснамалық аспектілерін зерттейтін өзіндік жұмыс болып табылады.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: негізделген; ішінара негізделген; негізделмеген.	Диссертациялық жұмысты Қазақстан Республикасының ауыл шаруашылығындағы қаржылық қолдауды жетілдірудің теориялық, әдіснамалық және тәжірибелік аспектілерін қарастырудағы ішкі біртұтастық, логикалық бірізділік, жүйелілік сипаттайды. Тақырыптың өзектілігі бюджеттік жоспарлау және мемлекеттік қаржыны басқару жүйесін дамыту аясында қабылданған мемлекеттік бағдарламаларда қойылған тұжырымдамалық міндеттермен байланысты. Тақырыптың өзектілігі ауыл шаруашылығын қаржылай қолдаудың экономикалық тетігін жетілдіру, ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілер арасында қаржыны бөлуді қамтамасыз ету үшін тиісті шарттарды әзірлеу және оның тиімділігін арттыру міндеттерімен байланысты.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды: айқындайды; ішінара айқындайды; айқындамайды.	Диссертацияның мазмұны диссертация тақырыбын толық көрсетеді. Диссертация кіріспеден, үш бөлімнен, қорытындыдан, пайдаланылған әдебиеттер тізімінен және қосымшалардан тұрады. Кіріспеде зерттеу тақырыбының өзектілігі негізделеді, зерттеудің мақсаттары мен міндеттері қарастырылады, мәселенің зерттелу дәрежесі көрсетіледі, зерттеудің әдістемелік тәсілдері анықталады. "Ауыл шаруашылығын қаржылық қолдаудың экономикалық механизмін зерттеудің теориялық және әдіснамалық негіздері" атты бірінші бөлімде аграрлық сектордағы қаржылай қолдау механизмінің

			түсінігін, мәнін және мазмұнын анықтау мәселесіне қатысты өзекті мәселелер қарастырылады. Қаржылық қолдаудың шетелдік тәжірибесіне сыни талдау жүргізіліп, оны Қазақстанда қолдану мүмкіндіктері қарастырылды. "Қостанай облысындағы ауыл шаруашылығы өндірісін қаржылай қолдаудың қазіргі жағдайы мен жүйесін талдау" атты екінші бөлімде Қостанай облысының ауыл шаруашылығының дамуына баға беріліп, ауыл шаруашылығы өндірісін мемлекеттік қаржылай қолдау бағдарламаларының ұйымдастырушылық-экономикалық механизмі мен тиімділігі қарастырылды. "Ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілердің тұрақты дамуын қамтамасыз ету мақсатында оларға қаржылай қолдау көрсетуді жетілдірудің негізгі бағыттары" атты үшінші бөлімде Қазақстан Республикасында ауыл шаруашылығын қаржылай қолдау жүйесін жетілдіру бойынша өзекті мәселелері қарастырылып және ұсыныстар жасалған. Әрбір бөлімнен кейін тиісті қорытындылар жасалынған. Қорытындыда негізгі тұжырымдар баяндалып, диссертациялық жұмыстың нәтижелері қысқаша баяндалады. Қосымшада зерттеу нәтижелері бойынша ережелер мен ұсыныстарды көрсететін сызбалар мен суреттер қамтылған.
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: сәйкес келеді; ішінара сәйкес келеді; сәйкес келмейді.	Зерттеудің мақсаты мен міндеттері өзара байланысты және зерттеу тақырыбына сәйкес келеді. Жұмыс зерттеудің мақсаты мен міндеттерін қарастыру мен тақырыпты ашудың логикалық реттілігімен сипатталады.
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан: толық байланысқан; ішінара байланысқан; байланыс жоқ.	Диссертация барлық бөлімдері бір-бірімен толық байланысқан және логикалық жүйелілікпен сипатталатын тұтас зерттеуден тұрады.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған:	Ауыл шаруашылығындағы қаржылай қолдау тетігінің бұрыннан келе жатқан анықтамалары мен мазмұнын сыни талдау негізінде ізденуші диссертациялық зерттеудің мазмұны мен нәтижелерін бейнелейтін ауыл шаруашылығы тауар өндірушілерін қаржылай қолдау тетігін

		сыни талдау бар; талдау ішінара жүргізілген; талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген; талдау жоқ.	өзгерту бойынша жаңа шешімдерді, сондай-ақ инновациялық кәсіпкерлікті дамыту және аграрлық сектордағы субсидиялау жүйесін жетілдіру бойынша ұсынымдар жасап, дәлелдеген.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма? толығымен жаңа; ішінара жаңа (25-75% жаңа); жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Жүргізілген зерттеудің ғылыми нәтижелері мен ережелері негізделген болып табылады және ішінара жаңалары (жаңалары 75%) санатына жатқызу керек, өйткені диссертацияда көптеген зерттеушілердің еңбектерінде, әсіресе шетелдік авторлар қарастырған ауыл шаруашылығы тауар өндірушілерін қаржылай қамтамасыз етудің әртүрлі аспектілерін талдауға негізделген ғылыми нәтижелер мен ережелер қамтылған. Алайда, мұндай зерттеу Қазақстанда алғаш рет жүргізіліп отыр. Автордың диссертациялық зерттеу барысында алған кейбір ережелері мен тұжырымдары ішінара жаңа және жаңа ғылыми нәтижелердің сипатына ие. Ғылыми тұжырымдар мен тұжырымдардың жаңашылдық дәрежесі автордың зерттеу мәселелеріне көзқарасымен анықталады. Автор жүргізілген зерттеу нәтижелері бойынша қызықты қорытындылар тұжырымдаған.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма? 1)толығымен жаңа; 2)ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Зерттеудің қорытындылары мен нәтижелерін ішінара жаңа (жаңалары 75% -ға) деп жіктеу керек, бұл ауыл тауар өндірушілері арасында қаржылық қолдаудың тиімділігін арттырудың өзекті мәселелерін шешуді қамтамасыз етеді. Бұл зерттеудің жаңалығы ауыл шаруашылығын қаржыландырудың негізгі бағыттарын жүйелі және жан-жақты зерттеуде, соның ішінде ауыл шаруашылығы тауар өндірушілерінің жұмыс істеуінің әртүрлі критерийлерін қаржылық қолдаудың тиімділігіне әсер етуін зерттеуде жатыр. Ескертулер: Сонымен бірге, фермерлерді қаржылай қолдаудың басқа бағыттарына, мысалы, климаттық және табиғи жағдайлардан тәуекелдерді сақтандыруға көбірек көңіл бөлуге болар еді.
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? толығымен жаңа; ішінара жаңа (25-75% жаңа);	Экономикалық және басқарушылық шешімдер ішінара жаңа (жаңалары 75%-ға) және негізделген болып табылады. Субсидиялар беру туралы шешім қабылдау үшін кәсіпорындардың қаржылық жағдайын бағалаудың тиімділігін анықтау, аграрлық сектордағы инновациялық кәсіпкерлікті арттыру матрицасын әзірлеу,

		жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	сондай-ақ ауыл шаруашылығына субсидиялаудың жаңа құралдарын енгізу үшін экономикалық-математикалық модель әзірленді. Әзірленген шешімдер ауыл шаруашылығында қаржыландыруды ұйымдастырудың теориялық, әдіснамалық және әдістемелік негіздеріне қатысты жаңа тәсілдер болып табылады.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/ негізделмеген (qualitative research) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Докторанттың барлық негізгі тұжырымдары негізделген ғылыми тұрғыдан салмақты дәлелдерге негізделген және жеткілікті түрде айқындалған. Бірінші ғылыми нәтиженің негізділігі ауыл шаруашылығы экономикасы саласындағы белгілі экономист ғалымдардың ғылыми дереккөздері мен жарияланымдарын зерделеу, сондай-ақ оның тұрақты дамуын қамтамасыз ету үшін ауыл шаруашылығы субъектілерінің экономикалық құралдары мен қаржылық қолдау нысандарын пайдалану қажеттілігін анықтау негізінде қаржылық қамтамасыз етуді зерттеу негізінде расталады. Екінші ғылыми нәтиженің негізділігі ауыл шаруашылығы өндірушілерін қаржылай қолдауды ұйымдастырудың қалыптасқан қазақстандық тәжірибесіне жүргізілген талдау негізінде расталады. Сондай-ақ ЕО мен АҚШ-тың дамыған елдеріндегі ауыл шаруашылығы саласын қаржылық қамтамасыз етуді реттеу бойынша статистикалық ақпаратты зерделеу және талдау негізінде расталады. Үшінші ғылыми нәтиженің негізділігі ауыл кәсіпкерлерін мемлекеттік қаржылық қолдаудың тиімділігін зерделеу, сондай-ақ қазіргі заманғы талаптарға сәйкес қаржы ресурстарын бөлудің ағымдағы тәжірибесінің негізгі мәселелерін анықтау мақсатында Қазақстан Республикасы мен Қостанай облысының макроэкономикалық көрсеткіштерін зерделеу және талдау арқылы анықталады. Төртінші ғылыми нәтиженің негізділігі жүргізілген жұмыстың нәтижелерімен расталады. регрессиялық түрде-математикалық формулалар мен есептеулермен қамтамасыз етілген эконометрикалық модельде қолданылатын корреляциялық талдау жасалған. Бесінші ғылыми нәтиженің негізділігі инновациялық модельді іске асырудың әрбір кезеңін, оны іске асырудағы үш кезеңнің әрқайсысының рөлін терең және егжей-тегжейлі негіздеу және түсіндіру, сондай-ақ субсидиялау бағыттары бойынша егжей-

			тегжейлі ұсыныстар беру арқылы дәлелденді.
7.	Қорғауға шығарылатын негізгі ережелер	7.1 Ереже дәлелденді ме? 1) дәлелденген; 2) шамамен дәлелденген; 3) шамамен дәлелденбеген; 4) дәлелденбеген	7.1 Қорғауға шығарылатын барлық негізгі ережелер дәлелденген
		7.2 Тривиалды ма? 1) иә; 2) жоқ	7.2 Қорғауға шығарылатын диссертацияның негізгі ережелері жаңа болып табылады, сондықтан тривиалды болып табылмайды
		7.3 Жаңа ма? 1) иә; 2) жоқ	7.3 Иә, бұл ережелер жаңа болып табылады, бұл теориялық және әдістемелік ережелерді талдау және ғылыми жарияланымдардың болуымен расталады.
		7.4 Қолдануға арналған деңгей: 1) тар; 2) орташа; 3) кең	7.4 Диссертация нәтижелерін қолдану деңгейі кең, өйткені диссертацияда қарастырылған теориялық және практикалық ережелерді келесі салаларда қолдануға болады: стратегиялық республикалық және облыстық бағдарламаларды әзірлеу, ақпараттың толық және дәйекті қалыптастыруда ҚР әкімшілері деңгейінде, мемлекеттік мекемелер мен бюджеттік бағдарламаларды, сондай-ауыл шаруашылығын мемлекеттік қаржылай қолдау процесін жетілдіруде қолданылады.
		7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) иә; 2) жоқ	7.5 Иә, дәлелденген. Зерттеу нәтижелерін апробациялау докторанттың жарияланымдарында жүзеге асырылды. Зерттеу жұмысының теориялық және практикалық нәтижелері жарияланған 23 ғылыми жұмыстарында дәлелденген. Диссертацияның негізгі ережелері индекстелген Scopus деректер базасында жарияланды. Сонымен қатар, зерттеу нәтижелері форумдарда, халықаралық конференциялар мен семинарларда ұсынылды, атап айтқанда: «Жаһандық сын-қатерлер контекстіндегі бизнес пен құқықтың өзекті мәселелері», «Халықаралық ғылыми-өндірістік кешен» жас ғалымдардың халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы. Қазіргі жағдайдағы білім, ғылым және бизнес интеграциясы», «Елдің тұрақты дамуы бойынша ғылыми зерттеулер: өзекті мәселелер мен

			жетістіктер» тақырыбындағы халықаралық ғылыми-практикалық онлайн конференциялар т.б. Оқу кезеңінде 23 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде: 1 Scopus басылымы, 5 ККСОНВО ұсынған журналдарда, 4 халықаралық конференцияларда, 14 мақала журналдарда жарияланды.
8.	Дәйектілік қағидаты Дереккөздердің және ұсынылатын ақпараттың анықтығы	8.1 Әдістемелерді таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты сипатталған 1) иә; 2) Жоқ	Әдіснаманы таңдау толығымен негізделген. Әдістемелік тәсілдердің жиынтығы ауыл шаруашылығындағы қаржылай қолдаудың экономикалық тетігін жетілдірудің теориялық және әдістемелік ережелерін әзірлеудің өзекті мәселесін жан-жақты және терең зерттеуге мүмкіндік береді. Әдістемені таңдау толық, жан-жақты зерттеуді келесі мақсатта жүргізуге мүмкіндік береді: ауыл шаруашылығы өндірушілерін мемлекеттік қолдаудың қолданыстағы жүйесінің негізгі артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау, сондай-ақ оны жетілдіру жөнінде ұсынымдар әзірлеу.
		8.2 Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеулердің заманауи әдістерін және компьютерлік технологияларды қолдану арқылы деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістерін қолдану арқылы алынды: 1) иә; 2) жоқ	Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістерін пайдалану арқылы алынды. Мақсатқа жету және қойылған міндеттерді шешу үшін докторант ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілерді қаржылық қолдау бойынша теориялық, әдістемелік және оқу материалдарын сыни талдауды қамтитын зерттеу әдістерінің кешенін, алынған нәтижелерді жүйелеу, жалпылау және ғылыми тұрғыдан түсіндіру, зерттелетін ауыл шаруашылығының дамуын сыни және салыстырмалы талдау, статистикалық мәліметтерді математикалық өңдеу әдістерін пайдаланды.
		8.3 Теориялық тұжырымдар, модельдер, анықталған байланыстар мен заңдылықтар дәлелденген және эксперименттік зерттеумен расталған (педагогикалық ғылымдар бағыттары бойынша нәтижелер педагогикалық эксперименттің негізінде): 1) иә; 2) жоқ	Теориялық тұжырымдар, әзірленген модель қолдану аясы бұрын пайдаланылмайтын критерийлер қалыптастыру мақсаттары үшін аграрлық сектордағы қаржылық қолдаудың стратегиялары мен саясаты, әзірленген матрицалық үлгі инновациялық кәсіпкерлікті дамыту, сондай-ақ анықталған байланыстар мен заңдылықтар дәлелденген және расталған.

		8.4 Маңызды мәлімдемелер расталды/өзекті және шынайы ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен ішінара расталған/расталмаған	Ізденуші жұмыста өзекті және шынайы ғылыми әдебиеттерге сілтемелер арқылы маңызды мәлімдемелер жасағанын растайды. Диссертациялық зерттеуде отандық және шетелдік ғылыми әдебиеттерге сілтемелер келтірілген.
		8.5 Пайдаланылған әдебиет көздері әдеби шолу үшін жеткілікті/ жеткіліксіз	Диссертациялық жұмыста ауыл шаруашылығы саласындағы танымал отандық және шетелдік ғылыми авторлардың 175 ғылыми жарияланымдарынан, қолдану тәжірибесінен, фермерлерді қаржылай қолдаудың халықаралық тәжірибесінен тұратын дереккөздерге сілтемелер келтірілген, ғылыми талқылаулардың негізгі бағыттарын талдау және жүйелеу үшін жеткілікті. Зерттелетін мәселелерге, әзірлемелерге ауыл шаруашылығы кәсіпкерлерін қаржылай қолдау үлгілерін әзірлеуге, ауыл шаруашылығы экономикасы бойынша теориялық, әдістемелік және тәжірибелік ережелерді әзірлеуге арналған нақты ұсыныстар бар.
9	Практикалық құндылық принципі	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) иә; 2) жоқ	Диссертацияның теориялық маңызы бар. Диссертацияда ауыл шаруашылығын қаржылай қолдау моделі бар. Зерттеудің теориялық маңыздылығы ауыл шаруашылығын қаржылай қолдаудың тиімді жүйесін қалыптастырудың тұжырымдамалық негіздерін әзірлеумен анықталады. Жұмыс ауыл шаруашылығы секторының жұмыс істеуінің экономикалық заңдылықтарын түсінуді тереңдетуге, оның тұрақтылығы мен дамуына әсер ететін экономикалық механизмдер мен факторларды анықтауға ықпал етеді. Сондай-ақ диссертацияда ауыл шаруашылығы өндірушілерін субсидиялауды ұйымдастыру бойынша жаңа теориялық және әдістемелік ережелер қамтылған.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді тәжірибеде қолдану ықтималдығы жоғары: 1) иә; 2) жоқ	Диссертацияда практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді іс жүзінде қолдану ықтималдығы жоғары. Диссертацияның тұжырымдары мен негізгі ережелерін жекелеген өңірлерде де, бүкіл республика бойынша да ауыл шаруашылығы тауар өндірушілерін дамытудың жаңа стратегияларын әзірлеу барысында қолдануға болады. Зерттеу материалдары білім беру ұйымдарының мамандары мен педагог кадрларын даярлау және олардың біліктілігін арттыру шеңберінде ауыл шаруашылығы саласындағы мамандарды даярлау жүйесінде де пайдаланылуы мүмкін.
		9.3 Тәжірибеге арналған ұсыныстар жаңа	Практикаға арналған ұсыныстар толығымен жаңа болып табылады.

		болып табылады ма? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25%-дан кем жаңа болып табылады)	Ауыл шаруашылығы ұйымдарын қаржылық қолдау процестерін оңтайландыруға арналған үлгіні пайдалану ресурстарды пайдалану тиімділігін арттыруға, агроөнеркәсіп кешеніндегі инвестициялық ахуалды жақсартуға және соның нәтижесінде өндірісті ынталандыруға көмектеседі. Әзірленген ұсыныстар мен қорытындыларды ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының басшылары мен мамандары, ауыл шаруашылығы саласындағы мемлекеттік органдар, сондай-ақ макро және микроэкономикалық деңгейде басқару шешімдерін қабылдау процесінде пайдалануға болады.
10.	Жазу және рәсімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Академиялық жазудың сапасы орташа. Диссертациялық жұмыс диссертацияға қойылатын талаптарға сәйкес рәсімделген.
11.	Диссертацияға ескертулер		1. Қаржылық қолдаудың шетелдік тәжірибесін Қазақстандық тәжірибемен салыстырмалы талдау жүргізіп, кесте түрінде бейнелеп көрсетуге болар еді. 2. Рәсімдеу бойынша екінші және үшінші бөлімдерде кішігірім қателіктер бар. Аталған ескертулер ұсынушылық сипатқа ие және ізденушінің кейінгі ғылыми жұмысында пайдалану үшін ұсыныштады.
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)		Диссертациялық жұмыс тақырыбы бойынша 25 жарияланым, оның ішінде Scopus деректер базасына кіретін халықаралық басылымда 1 мақала жарияланды, статистикалық дерекетер көзінен алынған мақаланың алғашқы деректері диссертациялық жұмыстың сенімділігі мен дәлдігін растайды. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған басылымдарда 5 мақала жарияланды және мақалалар жұмысытың тәжірибелік маңызын арттырады. Тақырып бойынша 19 мақала халықаралық ғылыми тәжірибелік конференцияларда секциялық отырыстарда баяндамалар жасаумен және 1,2 орын дипломдық сертификаттарымен расталады.

13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ережесінің 28-тармағына сәйкес)		Философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін беру

Ресми рецензенттер пікірлерінде келесі шешімдердің бірін көрсетеді:

1) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін беру;

2) диссертацияны пысықтауға жіберу (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайлардан басқа);

3) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор ғылыми дәрежесін беруден бас тарту

Ресми рецензенттер пікірлерінің көшірмелері докторантқа диссертация қорғауға дейін кемінде 5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірілмей беріледі.

Ресми рецензент:
экономика ғылымдарының докторы, профессор,
"Қазақ аграрлық-өнеркәсіптік кешенінің экономикасы
және ауылдық аумақтарды дамыту ғылыми-зерттеу институты" ЖШС Басқарма төрағасы м.а. Әкімбекова Ғалия Уйсимбековна